

best. nr. 524

FORSKRIFT

Forskrift til

arbeidsmiljøloven

fastsatt av

Direktoratet for arbeidstilsynet

24. mai 1993, nr. 1425

Sist endret 22. juni 1995.

Bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen

ARBEIDSTILSYNET

Utgitt november 1994

Direktoratet for arbeidstilsynet
Postboks 8103 Dep, 0032 Oslo

August 1995

Det er foretatt endringer i forskriftens § 4 annet ledd (endring av 22. juni 1995).

Juni 1997

Det er foretatt endringer i kommentarene til § 5. Oversikten på side 9 er oppdatert. Forskriften er ikke endret.

Mai 1998

Oversikten på side 9 er oppdatert. Det er gjort en tilføyelse i kommentarene til § 7. Forskriften er ikke endret.

April 2000

Kommentarene til § 6 er omarbeidet. Oversikten på side 9 er oppdatert. Forskriften er ikke endret.

Mars 2002

Kommentarene er i sin helhet revidert. Tre nye vedlegg er tatt inn. Forskriften er ikke endret.

Oktober 2004

Publikasjonen er oppdatert.

Innhold

Forord	4
Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen	5
Kapittel I Innledende bestemmelser	5
§ 1 Virkeområde	5
§ 2 Definisjoner	5
§ 3 Straffebestemmelser	5
§ 4 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser	5
Kapittel II Almennelige bestemmelser	6
§ 5 Dispensasjon	6
Kapittel III Generelle krav	6
§ 6 Bruk av personlig verneutstyr	6
Kapittel IV Arbeidsgivers plikter	6
§ 7 Krav til personlig verneutstyr	6
§ 8 Risikovurdering	7
§ 9 Oppbevaring, vedlikehold og kontroll	7
§ 10 Opplæring og informasjon	7
Kommentarer til forskriften	8
Vedlegg	14

Forord

Lov om arbeidervern og arbeidsmiljø av 4. februar 1977 stiller krav om at arbeidsmiljøet skal være fullt forsvarlig ut fra både en enkeltvis og samlet vurdering av de faktorer i arbeidsmiljøet som kan ha innvirkning på arbeidstakernes fysiske og psykiske helse og velferd.

Kravene skal i første rekke søkes oppnådd ved at arbeidsplassen innrettes med sikte på dette, og ved at det i arbeidet ikke brukes stoffer eller utstyr som kan medføre skader på liv og helse. Hvis tilfredsstillende vern ikke kan oppnås på annen måte, skal personlig verneutstyr brukes.

Det er arbeidsgiveren som har ansvaret for å gjennomføre nødvendige vernetiltak på arbeidsplassen. Arbeidsgiver plikter å stille egnet personlig verneutstyr til rådighet for arbeidstakerne og påse at disse bruker dette utstyret der hvor forholdene tilsier det (jf arbeidsmiljøloven § 12 nr 4 e). I henhold til § 16 i arbeidsmiljøloven har arbeidstakeren plikt til å bruke personlig verneutstyr i samsvar med gjeldende regler og instruksjoner.

Arbeidsgiver har plikt til å innføre og utøve internkontroll for å påse at virksomheten etterlever gjeldende lover og forskrifter, jf. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften, best.nr. 544).

Personlig verneutstyr skal oppfylle kravene gitt i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr fastsatt ved kgl.res. 19.08.94.

Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen er tilpasset de minimumskrav som er fastsatt i EUs-Rådsdirektiv av 30. november 1989 (89/656/EØS).

Forskriften er kunngjort i Norsk Lovtidende Avd. I nr. 19 1994.

Forskrift om bruk av personlig verneutstyr på arbeidsplassen

Fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 24. mai 1993, med tilføyelse av 31. august 1994, med hjemmel i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø § 12 nr 5. Gjennomfører EØS-avtalen Vedlegg II Kap. XVIII om helse og sikkerhet på arbeidsplassen nr. 11 (Rdir 89/656/EØF). Endret 22. juni 1995 nr. 695.

Kapittel I Innledende bestemmelser

§ 1 Virkeområde

Forskriften gjelder for bruk av personlig verneutstyr i alle virksomheter som omfattes av arbeidsmiljøloven.

Forskriften gjelder ikke for bruk av

- a) alminnelig arbeidstøy og uniformer som ikke spesielt er beregnet til å beskytte arbeidstakernes sikkerhet og helse
- b) nødhjelp- og redningsutstyr
- c) selvforsvarsutstyr
- d) transportabelt utstyr til sporing og lokalisering av farlige og skadelige faktorer
- e) personlig verneutstyr som brukes i henhold til krav i veitrafikkloven.

§ 2 Definisjoner

Med personlig verneutstyr menes i denne forskriften alt utstyr – inkludert tilbehør til utstyret – som bæres eller holdes av arbeidstaker for å verne arbeidstaker mot en eller flere farer som kan true vedkommendes sikkerhet og helse under arbeidet.

§ 3 Straffebestemmelser

Overtredelse av denne forskriften straffes etter arbeidsmiljølovens kapittel XIV og straffelovens § 48 a og § 48 b.

§ 4 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Denne forskriften trer i kraft 01.01.95. Fra samme tidspunkt oppheves kapittel VI i forskrift om personlig verneutstyr fastsatt av Direktoratet for arbeidstilsynet 24. september 1987.

Kravet i § 7 nr. 1 gjelder for personlig verneutstyr satt i omsetning etter 30. juni 1995. For personlig verneutstyr som settes i omsetning før dette tidspunkt skal produktkravene i forskrift av 19. august 1994 nr. 819 om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr eller produktkravene i forskrift av 24. september 1987 nr. 766 om personlig verneutstyr være oppfylt.

Kapittel II Alminnelige bestemmelser

§ 5 Dispensasjon

Direktoratet for arbeidstilsynet kan gi dispensasjon fra denne forskriften når det er vernemessig forsvarlig.

Kapittel III Generelle krav

§ 6 Bruk av personlig verneutstyr

Personlig verneutstyr skal brukes når tilfredsstillende vern av arbeidstakerens sikkerhet, helse og velferd ikke kan oppnås ved tekniske installasjoner på arbeidsplassen eller ved endringer av arbeidsmetoder eller arbeidsprosesser.

Kapittel IV Arbeidsgivers plikter

§ 7 Krav til personlig verneutstyr

1. Arbeidsgiver skal sørge for at personlig verneutstyr som stilles til rådighet for arbeidstaker, oppfyller kravene gitt i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr fastsatt ved kgl.res. 19.08.94, og dermed er merket med CE-merket.
2. Arbeidsgiver skal sørge for at personlig verneutstyr som anvendes på arbeidsplassen til enhver tid gir fullt forsvarlig vern. Arbeidsgiver skal særlig påse at personlig verneutstyr
 - ikke medfører økt risiko ved bruk
 - passer eller kan tilpasses arbeidstaker
 - er tilpasset de aktuelle arbeidsforhold
3. Hvis arbeidstaker må bruke flere forskjellige typer verneutstyr samtidig, skal utstyret kunne kombineres uten at det enkelte utstyrs verneeffekt nedsettes.

§ 8 Risikovurdering

Arbeidsgiver skal for arbeidsaktiviteter som utføres eller planlegges utført, vurdere om det foreligger fare for arbeidstakernes liv og helse.

Hvis risiko for skader på liv og helse hos arbeidstaker ikke kan unngås på annen måte, plikter arbeidsgiver å stille hensiktsmessig personlig verneutstyr til rådighet for arbeidstaker.

§ 9 Oppbevaring, vedlikehold og kontroll

Arbeidsgiver skal sørge for rutiner for oppbevaring, vedlikehold, reparasjon og utskifting av personlig verneutstyr, og at det personlige verneutstyret er i god hygienisk stand. Hvis ett og samme personlig verneutstyr må benyttes av flere personer, skal arbeidsgiver sørge for at slik bruk ikke medfører helsemessige eller hygieniske problemer for arbeidstakerne.

§ 10 Opplæring og informasjon

Arbeidsgiver skal før personlig verneutstyr tas i bruk

- informere arbeidstaker om hvilke farer det personlige verneutstyret beskytter mot
- sørge for at arbeidstaker får opplæring og trening i bruk av det personlige verneutstyret
- sørge for at det gis tilstrekkelig og forståelig informasjon om bruken av det aktuelle personlige verneutstyret.

Kommentarer til forskriften

Til § 1 Virkeområde

Til §1 bokstav b

Med nødhjelp- og redningsutstyr menes utstyr som ikke har verneeffekt for arbeidstakeren, men som brukes som hjelpeutstyr i nøds- eller redningssituasjoner.

Eksempler på utstyr som ikke omfattes av forskriften:

- Tau, løkke eller lignende som under en redningsoperasjon festes på en arbeidstaker som er funnet bevisstløs nede i en dyp byggegrøp, sjakt, grotte e.l.
- sykebåre
- øyeskylleflaske
- førstehjelpsutstyr

Til §1 bokstav c

Eksempler på utstyr som ikke omfattes av forskriften:

- kølle (batong)
- håndholdte/ personbårne signal-/alarmanordninger som avgir rettet lyd/lys/elektrisk impuls eller lignende med skremmeeffekt mot truende personer eller dyr
- tåregass-spray

Til §1 bokstav d

Eksempler på utstyr som ikke omfattes av forskriften:

- håndholdt/personbåret utstyr som anvendes til påvisning av gass
- håndholdt/personbåret utstyr som anvendes til påvisning av radioaktiv stråling

Til §1 bokstav e

Eksempler på utstyr som ikke omfattes av forskriften:

- hjelmer og visir som brukes til motorsykkelkjøring (kravene håndheves av Vegdirektoratet).

Til § 2 Definisjoner

Personlig verneutstyr omfatter ulike former for verneutstyr som kan inndeles i følgende hovedgrupper:

FOT- OG BEINVERN
HODEVERN
HUDBESKYTTELSE
HØRSELSVERN
HÅND- OG ARMVERN
VERN AV HELE KROPPEN
VERN AV DELER AV KROPPEN
ØYEVERN
ÅNDEDRETTSVERN
KOMBINASJONSVERN (kombinasjoner av enkeltvern som utgjør et helt sammensatt personlig verneutstyr)

Til § 4 Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Personlig verneutstyr uten CE-merking som er innkjøpt eller tatt i bruk før 1. juli 1995, kan fortsatt brukes etter dette tidspunkt, forutsatt at verneeffekten er intakt og at utstyret tilfredsstiller tidligere krav til personlig verneutstyr.

Til § 5 Dispensasjon

Søknad om dispensasjon fra forskriften bør forelegges arbeidsmiljøutvalg/verneombud for uttalelse før den sendes Direktoratet for arbeidstilsynet. I de tilfellene virksomheten ikke har arbeidsmiljøutvalg/verneombud, bør søknaden først forelegges tillitsvalgt.

Det gis ikke dispensasjon for bruk av personlig verneutstyr som ikke tilfredsstiller kravene i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (best.nr. 523). Dette gjelder også kravet om CE-merking.

Til § 6 Bruk av personlig verneutstyr

Under mange arbeidsforhold er bruk av personlig verneutstyr nødvendig for å kunne utføre et arbeid med rimelig sikkerhet. I andre arbeidssituasjoner er personlig verneutstyr et middel til å nedsette risikoen for at ulykker inntreffer og at helseskader oppstår.

For å verne om arbeidstakerens liv og helse er det viktig at personlig verneutstyr brukes i hele den tiden det foreligger risiko for farlige påvirkninger. Det personlige verneutstyret må under slike forhold ikke tas av ved utførelse av tilfeldige småjobber med kort varighet.

Eksempler: Dersom en arbeidstaker tar av seg hørselsvernet for bare en kort periode i omgivelser hvor slikt personlig verneutstyr er ansett nødvendig, reduseres beskyttelsen betraktelig.

Dersom arbeidstakeren tar av seg åndedrettsvernet for bare en kort

periode i omgivelser hvor slikt personlig verneutstyr er ansett nødvendig, kan det være fatalt.

På arbeidsplassen bør det jevnlig kontrolleres at det personlige verneutstyret er i bruk, og det bør iverksettes strakstiltak om påbudt personlig verneutstyr ikke anvendes.

Sikkerhetsskilting er informativt, og en god "huskelapp" om at personlig verneutstyr skal brukes.

I mange forskrifter stiller Arbeidstilsynet krav om bruk av personlig verneutstyr. Nedenfor følger en oversikt over forskrifter med slike bestemmelser. Enkelte publikasjoner gir utfyllende informasjon om egnet personlig verneutstyr i forskriftens kommentardel. (Oversikten er ikke fullstendig.)

- best.nr. 114 Arbeid i tanker
- best.nr. 199 Cyanider
- best.nr. 220 Boltpistoler med tilbehør
- best.nr. 231 Kullgruvene på Svalbard
- best.nr. 235 Asbest
- best.nr. 393 Arbeid på tankfartøy beskyttet med nøytralgass i lastetankene
- best.nr. 398 Støy på arbeidsplassen
- best.nr. 462 Arbeidsmiljølovens anvendelse på virksomhet i jordbruk og skogbruk som ikke sysselsetter arbeidstaker
- best.nr. 466 Arbeidsmiljølovens anvendelse for arbeid i enmannsbedrifter innen bygge- og anleggsdrift
- best.nr. 500 Stillaser, stiger og arbeid på tak m.m.
- best.nr. 511 Dykking
- best.nr. 515 Høytrykksspyling m.m.
- best.nr. 527 Havnearbeid
- best.nr. 531 Tungt og ensformig arbeid
- best.nr. 535 Forplantningsskader og arbeidsmiljø
- best.nr. 542 Arbeid ved avløpsanlegg
- best.nr. 547 Helse og sikkerhet i forbindelse med bergarbeid
- best.nr. 550 Vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer
- best.nr. 551 Sveising, termisk skjæring, termisk sprøyting, kullbue-meisling, lodding og sliping (varmt arbeid)
- best.nr. 555 Bruk av arbeidsutstyr
- best.nr. 558 Helse og sikkerhet i forbindelse med boringsrelatert utvinningsindustri for landbasert sektor
- best.nr. 566 Vern mot eksponering for kjemikalier på arbeidsplassen (kjemikalieforskriften)

I en rekke av Arbeidstilsynets veiledninger til arbeidsmiljøloven gis det anbefalinger om bruk av personlig verneutstyr, se Arbeidstilsynets publikasjonskatalog, best.nr. 1.

Orientering om bruk av åndedrettsvern foreligger i publikasjonen:

Hva du må vite når du bruker åndedrettsvern, best.nr. 539.

Til § 7 Krav til personlig verneutstyr

Til § 7 nr.1.

I henhold til forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (best.nr. 523) skal personlig verneutstyr som omsettes på det norske markedet ha CE-merking, jf. forskriften § 15. Videre skal det fra produsenten foreligge en nøyaktig og forståelig brukerinformasjon med norsk tekst, jf. forskriften § 19.

Personlig verneutstyr kan i tillegg være merket med nummer på harmonisert standard for det aktuelle personlige verneutstyret, og dessuten med verneklasse, vernnivå, piktogram mv. i henhold til kriteriene i anvendt standard. Slik merking blir forklart i brukerinformasjonen fra produsenten.

Til § 7 nr.2.

Det bør tas hensyn til forhold som:

- hvor lenge arbeidstakeren vil være avhengig av å bruke personlig verneutstyr
- hvilken fysisk arbeidsbelastning arbeidstakeren vil kunne utsettes for
- hvor avhengig arbeidstakeren er av å kunne kommunisere med andre (tale-/høre-/øyekontakt)
- hvor nødvendig det er at arbeidstakeren må være synlig under utførelsen av arbeidet
- arbeidstakerens størrelse, vekt, kjønn, evt. funksjonshemninger mv.

Personlig verneutstyr er primært til personlig bruk og bør anvendes til de bruksformål som produsenten har tiltenkt produktet.

Det personlige verneutstyrets konstruksjon, utforming og merking samt produsentens brukerinformasjon gir grunnleggende opplysninger om hvilket funksjonsområde og hvilken verneeffekt det personlige verneutstyret er tiltenkt.

Til § 7 nr.3.

Personlig verneutstyr kan bestå av en enhet med flere vernefunksjoner, eller av flere separate enheter som anvendes sammen eller samtidig mot ulike fareforhold.

Eksempel: Ved arbeid hvor det brukes sveisemaske, og arbeidstakeren i tillegg må bruke hørselsvern, skal disse to verneutstyrproduktene kunne kombineres. Verneeffekten fra sveisemasken må ikke nedsettes ved bruk av hørselsvernet, og hørselsvernets verneeffekt må ikke nedsettes på grunn av sveisemaskens konstruksjon, utforming og bruk.

Til § 8 Risikovurdering

Personlig verneutstyr er ikke noen fullgod erstatning for andre vernetiltak, og må ikke oppfattes som en permanent løsning på et arbeidsmiljøproblem. Det vil imidlertid som tillegg til andre forholdsregler og som ekstrasikring være nødvendig i mange tilfeller.

Arbeidsgiverens vurdering og valg av personlig verneutstyr bør foretas i samråd med arbeidstakeren, eventuelt verneombud og/eller verne- og helsepersonale.

Personlig verneutstyr er i prinsippet bestemt til den enkelte arbeidstakers personlige bruk. Det bør vurderes i hvert enkelt tilfelle om det er forsvarlig at flere arbeidstakere benytter ett og samme utstyr.

Arbeidsgiveren skal utarbeide arbeidsinstruks for arbeid som medfører en særlig fare for liv og helse, jf. arbeidsmiljøloven § 12 nr 4 b, hvor det skal inngå en vurdering av nødvendig bruk av personlig verneutstyr.

Der det er nødvendig, bør arbeidsplassen være merket med skilting som angir påbudt bruk av aktuelt personlig verneutstyr. Se forskrift om sikkerhetsskilting og signalgivning på arbeidsplassen (best.nr. 526).

Til § 9 Oppbevaring, vedlikehold og kontroll

For at personlig verneutstyr til enhver tid skal fungere og kunne gi et fullt forsvarlig vern, er det viktig at det på arbeidsplassen utarbeides rutiner for arbeidstakerens egen kontroll av det personlige verneutstyret.

Dersom det personlige verneutstyret er egnet for det, bør arbeidsgiveren innføre rutiner for etterkontroll av utstyret etter at det er tatt i bruk. Slike etterkontroller bør avpasses det personlige verneutstyrets bruksbetingelser og materialegenskaper og utføres periodisk, for eksempel en gang pr. år, eller så ofte som produsenten anbefaler.

Foreligger det tvil om det personlige verneutstyret fortsatt gir tilstrekkelig sikkerhet, skal det tas ut av bruk. Dersom det ikke kan repareres og dermed oppnå tilsvarende effekt som det hadde da utstyret var nytt, skal det tilintetgjøres eller kastes. Personlig verneutstyr som kasse- res må ikke forårsake miljøforurensninger.

Det personlige verneutstyret må tas godt vare på og oppbevares på

egnet sted når det ikke er i bruk, f. eks. lagret i et tørt og rent garderobeskap, eller for mindre personlig verneutstyr (f.eks. øyevern), i et solid etui e.l.

Det personlige verneutstyret må holdes rent og i god bruks- og vernemessig stand. Ettersyn og vedlikehold bør normalt følge produsentens brukerinformasjon, deriblant anbefalt levetid, lagringstid e.l. før utskifting eller kassering,. Enkelt vedlikehold vil normalt kunne utføres av brukeren selv, mens mer omfattende vedlikehold og/eller reparasjoner fortrinnsvis bør utføres av personell med spesiell kjennskap eller tilatelse til å utføre slikt arbeid.

For å unngå mulige farlige arbeidssituasjoner, anbefales det at et reservesett av det personlige verneutstyret og/eller nødvendige reservedeler alltid er lett tilgjengelig.

Personlig verneutstyr som benyttes av mer enn én bruker, bør være ettersatt, rengjort og om nødvendig desinfisert før det tas i bruk av en annen bruker.

Til § 10 Opplæring og informasjon

Riktig bruk og behandling av det personlige verneutstyret minsker faren for svekkelse av utstyrets verneeffekt og dermed skader på liv og helse hos arbeidstakeren.

For at arbeidstakeren skal få best mulig kunnskap om bruk av personlig verneutstyr og de farer slikt utstyr skal verne mot, skal arbeidsgiveren sørge for at arbeidstakeren gis en grundig opplæring og informasjon om utstyrets ulike funksjonelle og vernemessige funksjoner før utstyret tas i bruk. Slik opplæring og informasjon bør også omfatte mulige forholdsregler arbeidstaker skal ta hvis det personlige verneutstyret under bruk ødelegges eller får nedsatt verneeffekt.

Produsentens brukerinformasjon, jf. § 19 i forskrift om konstruksjon, utforming og produksjon av personlig verneutstyr (best.nr. 523), har vesentlig betydning for forståelsen av det enkelte personlige verneutstyrs funksjonsområde og verneeffekt. Denne informasjonen skal være tilgjengelig for arbeidstakeren.

HMS-datablader gir informasjon om bruk av personlig verneutstyr i tilknytning til vern mot kjemikalier. Bruksanvisninger til maskiner og annet utstyr kan gi nyttig informasjon om bruk av personlig verneutstyr i tilknytning til bruk av slike produkter.

Vedlegg A

Eksempler på forhold som bør avklares ved vurdering av bruk/valg av hensiktsmessig personlig verneutstyr:

Bruk av personlig verneutstyr bør være det siste tiltaket som iverksettes for å unngå fare for arbeidstakerens liv og helse, utfra prioritert vurdering:

- fare fjernes
- fare isoleres
- risikoområde avstenges
- bruk av personlig verneutstyr

Først skal det vurderes om andre metoder kan nyttes for å oppnå tilstrekkelig vern av arbeidstakeren. I mange arbeidssituasjoner er det imidlertid, på grunn av benyttet arbeidsutstyr, arbeidets art eller lignende, nødvendig at personlig verneutstyr tas i bruk for å oppnå tilstrekkelig sikkerhet.

- Er det personlige verneutstyret CE-merket?
- Er det personlige verneutstyret velegnet som vern mot den aktuelle risikoen for farlige påvirkninger?
- Er det personlige verneutstyret velegnet til bruk under de rådende forhold hvor slik risiko vil foreligge?
- Gir det personlige verneutstyret *tilstrekkelig* vern mot den aktuelle risikoen uten at dette medfører økt risiko for annen farlig påvirkning?
- Passer det personlige verneutstyret til brukeren, eller kan det tilpasses brukeren?
- Er helsetilstanden til brukeren av det personlige verneutstyret tatt i betraktning?
- Hvilke arbeidsoperasjoner skal utføres?
- Hvilke belastninger vil kunne ha påvirkning på brukeren?
 - hvor lenge det personlige verneutstyret må brukes
 - fysiske belastninger ved utførelse av arbeid
 - krav til synsforhold
 - hvor nødvendig det er at arbeidstakeren kan kommunisere med andre
- Kan det personlige verneutstyret kombineres med annet personlig verneutstyr dersom det er nødvendig å bruke flere typer personlig verneutstyr samtidig?

- vil for eksempel bruk av et åndedrettsvern medføre problemer når det må tilpasses bruk av nødvendig øyevern?

Det er videre viktig at brukeren er innforstått med at det er nødvendig å bruke personlig verneutstyr, og at brukeren har kjennskap til forhold som:

- når det personlige verneutstyret skal brukes
- når det personlige verneutstyret skal vedlikeholdes eller repareres eller om det personlige verneutstyret tillates reparert
- når det personlige verneutstyret skal skiftes ut
- det personlige verneutstyrets bruksbegrensninger

Vedlegg B

Eksempler på arbeidsområder hvor bruk av personlig verneutstyr kan være aktuelt.

Henvisningene til aktuelle arbeidsområder er ikke uttømmende, men gir eksempler på et utvalg av bruksområder fordelt på de enkelte hovedgrupper av personlig verneutstyr.

FOT- OG BEINVERN

- arbeid i bygg og anlegg
- arbeid med betong og betongelementer
- veiarbeid
- arbeid i bergrom, gruver og tunneler
- arbeid med fjellsprengning og arbeid med stein, grus og sand
- arbeid i prosessindustri
- arbeid med metall- og trebearbeiding
- arbeid innen transport og lager
- arbeid med riving og demontering
- arbeid på skipsverft
- arbeid i avløpsanlegg og kloakk
- arbeid på søppelfyllinger
- arbeid i skog og landbruk
- arbeid på meget varme eller kalde materialer eller underlag
- arbeid i eksplosjonsfarlig atmosfære
- arbeid med kjemikalier

HODEVERN

- arbeid i bygg og anlegg
- arbeid i bergrom, gruver og tunneler
- arbeid med montering og riving av forskaling, bygg, stillaser og høyere konstruksjoner
- arbeid i prosessindustri
- arbeid med metall- og trebearbeiding
- arbeid i trange rom og sjakter
- arbeid med fjellsprengning og annet sprengningsarbeid
- arbeid med boltepistol
- arbeid på skipsverft
- skogsarbeid
- arbeid med kjemikalier
- arbeid med sprøyting og sprøytemidler

- arbeid med sandblåsing og overflatebehandling
- arbeid i lagerlokaler

HUDBESKYTTELSE

- arbeid med kjemikalier og overflatebehandling
- arbeid med vedlikehold og reparasjon
- arbeid i lærvareindustri
- arbeid hvor det anvendes hansker
- utearbeid

HØRSELSVERN

- arbeid med metall- og trebearbeiding
- arbeid i prosess- og foredlingsindustri
- arbeid i grafisk industri
- arbeid med steinbearbeiding og fjellboring
- arbeid med trykkluftutstyr
- arbeid med anleggsmaskiner
- arbeid med boltepestoler og slagverktøy
- arbeid på flyplasser

HÅND- OG ARMVERN

- arbeid med metall- og trebearbeiding, sveising
- arbeid med steinbearbeiding og fjellboring
- arbeid med sandblåsing og overflatebehandling
- arbeid med kjemikalier og etsende stoffer
- arbeid med spøytmidler
- ute- og innearbeid i kulde
- arbeid med eller i nærheten av varme materialer og varmekilder
- arbeid med håndkniv, skjære- og kutteredskap
- arbeid med løfting av skarpkantete materialer

VERN AV HELE KROPPEN

- arbeid hvor det er fare for fall fra høyden
- arbeid på og med stillaser
- arbeid i master
- arbeid i sjakter og kloakker
- arbeid med kjemikalier
- arbeid med påvirkning fra ioniserende stråling
- arbeid som krever synbarhet
- arbeid i sterk kulde
- arbeid i ekstrem varme
- brannslukningsarbeid

- arbeid som kan medføre drukningsfare
- dykking

VERN AV DELER AV KROPPEN

- arbeid med metallbearbeiding, sveising
- arbeid i prosessindustri
- arbeid utført med skjære- og kutteredskap
- arbeid med kjemikalier og etsende stoffer

ØYEVERN, kan være aktuelt til bruk i forbindelse med:

- arbeid med metall- og trebearbeiding, sveising
- arbeid i prosessindustri
- arbeid med steinbearbeiding og fjellboring
- arbeid med sandblåsing og overflatebehandling
- arbeid med boltepistoler og slagverktøy
- arbeid med kjemikalier
- arbeid med spøytemidler
- arbeid med laser
- arbeid med påvirkning fra strålevarme

ÅNDEDRETTSVERN

- arbeid med kjemikalier og i gassholdig atmosfære
- arbeid i støvfyllt atmosfære
- arbeid med lakkering, sprøytemaling
- arbeid i prosessindustri
- arbeid i avløpsanlegg og kloakk
- arbeid i tanker, sjakter og trange rom
- dykking

KOMBINASJONSVERN (kombinasjoner av enkeltvern som utgjør et helt sammensatt personlig verneutstyr)

- arbeid med sandblåsing og overflatebehandling
- arbeid med brannslukning
- arbeid i prosessindustri
- arbeid i ekstrem kulde
- arbeid i ioniserende strålingsmiljø
- arbeid i bakteriologisk sykdomsfremkallende miljø

Arbeidstilsynet

gir råd og veiledning om arbeidsmiljøloven med utfyllende bestemmelser. Arbeidstilsynet orienterer også om ferieloven og om lov om lønnsgaranti ved konkurs. Henvend deg til nærmeste avdelings- eller distriktskontor hvis det er noe du er i tvil om.

Før generelle spørsmål om arbeidsmiljø: tlf. 815 48 222.

Internettidsider: www.arbeidstilsynet.no

Direktoratet for arbeidstilsynet,

Chr. Krohgs gate 10, Postboks 8103 Dep, 0032 OSLO. Tlf. 22 95 70 00

DET LOKALE ARBEIDSTILSYN

Arbeidstilsynet 1. distrikt (Østfold og Akershus)

Dronningensgt. 1, Postboks 5157, 1503 MOSS

Tlf. 815 48 222 Faks 69 24 03 10

Avdelingskontorer i Ski og Lillestrøm

E-post: distrikt01@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 2. distrikt (Oslo)

Stenersgt. 1D, Postboks 8174 Dep, 0034 OSLO

Tlf. 815 48 222 Faks 22 17 78 10

E-post: distrikt02@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 3. distrikt (Røros, Hedmark og Oppland unntatt Jevnaker)

Vangsveien 73, 2307 HAMAR

Tlf. 815 48 222 Faks 62 53 62 52

Avdelingskontorer i Kongsvinger, Tynset, Otta, Lillehammer, Gjøvik og Fagernes

E-post: distrikt03@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet distrikt Telemark, Vestfold og Buskerud

Distriktskontor Skien

Distriktskontor Tønsberg

Distriktskontor Drammen

Postadresse:

Postboks 2303 Postterminalen, 3103 TØNSBERG

Tlf. 815 48 222 Faks 33 37 23 25

Avdelingskontor Hønefoss

E-post: distrikt05@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 6. distrikt (Aust- og Vest-Agder)

Henrik Wergelands gate 23-25,

Postboks 639, 4665 KRISTIANSAND S

Tlf. 815 48 222 Faks 38 02 07 62

Avdelingskontorer i Arendal og Lyngdal

E-post: distrikt06@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 7. distrikt (Rogaland, Etne og Sveio)

Breidablikkveien 3 b,

Postboks 3133 Hillevåg, 4095 STAVANGER

Tlf. 815 48 222 Faks 51 88 43 51

Avdelingskontor i Haugesund

E-post: distrikt07@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 8. distrikt

(Bergen; Hordaland unntatt Etne og Sveio; Sogn og Fjordane unntatt de 6 nordligste kommunene)

Rasmus Meyers allé 5,

Postboks 44, 5803 BERGEN

Tlf. 815 48 222

Faks 55 59 82 30

Avdelingskontorer i Førde, Voss og Stord

E-post: distrikt08@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 9. distrikt (Møre og Romsdal og de 6 nordligste kommunene i Sogn og Fjordane)

Daaeskogen,

Postboks 7554 Spjelkavik, 6022 ÅLESUND

Tlf. 815 48 222 Faks 70 17 27 71

Avdelingskontorer i Nordfjordeid, Ulsteinvik,

Sunnalsøra og Kristiansund N

E-post: distrikt09@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 10. distrikt

(Nord- og Sør-Trøndelag unntatt Røros)

Kongens gt. 60,

Postboks 4368 Hospitalsløkkan, 7417 TRONDHEIM

Tlf. 815 48 222 Faks 73 52 43 24

Avdelingskontor i Steinkjer

E-post: distrikt10@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 11. distrikt (Nordland)

Nordstrandvn. 41, 8037 BODØ

Tlf. 815 48 222 Faks 75 58 32 40

Avdelingskontorer i Narvik, Sortland, Mo, Mosjøen og Brønnøysund

E-post: distrikt11@arbeidstilsynet.dep.no

Arbeidstilsynet 12. distrikt

(Troms, Finnmark og Svalbard)

Storgt. 74, Postboks 416, 9254 TROMSØ

Tlf. 815 48 222 Faks 77 68 71 06

Avdelingskontorer i Vadsø, Hammerfest, Alta, Finnsnes og Harstad

E-post: distrikt12@arbeidstilsynet.dep.no